Code No. 7260

Roll No. ………………………..

SET : D

D. El. Ed. 2nd Year Exam., September – 2025

Pedagogy of Punjabi Language

पंजाबी भाषा का अध्यापन

(Course Code : DE-210)

(Only for Fresh/Re-appear Candidates)

[Evening Session]

Time : 2 Hours] *[Max. Marks : 35*

समय : 2 घण्टे] *[अधिकतम अंक : 35*

सामान्य निर्देश :

(i) *कृपया जाँच कर लें कि इस प्रश्न-पत्र में मुद्रित पृष्ठ 7 तथा प्रश्न 21 हैं।*

(ii) *प्रश्न-पत्र में दाहिने हाथ की ओर दिये गये **कोड नम्बर** तथा **सेट** को छात्र उत्तर-पुस्तिका के मुख्य-पृष्ठ पर लिखें।*

(iii) *कृपया प्रश्न का उत्तर लिखना शुरू करने से पहले, प्रश्न का क्रमांक अवश्य लिखें।*

(iv) *उत्तर-पुस्तिका के बीच में खाली पन्ना/पन्ने न छोड़ें।*

(v) *उत्तर-पुस्तिका के अतिरिक्त कोई अन्य शीट नहीं मिलेगी। अतः आवश्यकतानुसार ही लिखें और लिखा उत्तर न काटें।*

(vi) *परीक्षार्थी अपना रोल नं० प्रश्न-पत्र पर अवश्य लिखें। रोल नं० के अतिरिक्त प्रश्न-पत्र पर अन्य कुछ भी न लिखें और वैकल्पिक प्रश्नों के उत्तरों पर किसी प्रकार का निशान न लगाएँ।*

(*vii*) *कृपया प्रश्नों का उत्तर देने से पूर्व सुनिश्चित कर लें कि प्रश्न-पत्र पूर्ण व सही है,* ***परीक्षा के उपरान्त इस सम्बन्ध में कोई दावा स्वीकार नहीं किया जायेगा।***

(*viii*) ***सभी प्रश्न अनिवार्य हैं।***

(*ix*) *3 अंक के प्रत्येक प्रश्न का उत्तर लगभग 50 शब्दों में तथा 5 अंक के प्रश्न का उत्तर लगभग 75 शब्दों में दीजिए।*

ਨੋਟ : ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ।

ਯੂਨਿਟ – ਪਹਿਲਾ

1. ਛੰਦਬੱਧ ਰਚਨਾ ਹੈ : 1

(ੳ) ਨਾਟਕ

(ਅ) ਵਾਰਤਕ

(ੲ) ਰੇਖਾ ਚਿੱਤਰ

(ਸ) ਕਵਿਤਾ

2. ਪ੍ਰਵਚਨ ਵਿਧੀ ਕਿਸ ਵਿਧੀ ਦੀ ਇੱਕ ਉਪ-ਵਿਧੀ ਹੈ? 1

(ੳ) ਵਾਕਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿਧੀ

(ਅ) ਮੁਹਾਵਰਿਆਂ ਅਤੇ ਅਖੌਤਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿਧੀ

(ੲ) ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿਧੀ

(ਸ) ਕਹਾਣੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿਧੀ

3. ਵਾਰਤਕ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਕੀ ਹੈ? 1

(ੳ) ਸ਼ਬਦਾਂ ਅਤੇ ਮੁਹਾਵਰਿਆਂ ਦੀ ਸਮਝ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨਾ।

(ਅ) ਗਣਿਤ ਸਿਖਾਉਣਾ।

(ੲ) ਭੌਤਿਕ ਵਿਗਿਆਨ ਸਿਖਾਉਣਾ।

(ਸ) ਸੁਰ ਤਾਲ ਨਾਲ ਕਵਿਤਾ ਯਾਦ ਕਰਵਾਉਣਾ।

4. ਕਾਵਿ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਨਹੀਂ ਹੈ : 1

(ੳ) ਵਿਆਖਿਆ ਵਿਧੀ

(ਅ) ਚਿੱਤਰ ਵਿਧੀ

(ੲ) ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਵਿਧੀ

(ਸ) ਪ੍ਰਸ਼ਨੋਤਰੀ ਵਿਧੀ

5. ਕਵਿਤਾ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦਾਰਥ ਵਿਧੀ ਕਿਵੇਂ ਸਹਾਇਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ? 3

6. ਵਾਰਤਕ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਕਿਵੇਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ? ਸੰਖੇਪ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 3

ਯੂਨਿਟ – ਦੂਜਾ

7. ਸ਼ਬਦ ਚਿੱਤਰ ਕਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਸਿੱਖਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਸੁਗਮ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ? 1

(ੳ) ਦ੍ਰਿਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਭਾਵਾਂ ਦੇ ਆਪਸੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਰਾਹੀਂ

(ਅ) ਆਵਾਜ਼ੀ ਮਾਧਿਅਮ ਰਾਹੀਂ

(ੲ) ਲਿਖਤ ਰਾਹੀਂ

(ਸ) ਵਿਗਿਆਨਕ ਤਰੀਕਿਆਂ ਰਾਹੀਂ

8. 'ਸੁਲੇਖ' ਦਾ ਅਰਥ ਕੀ ਹੈ? 1

(ੳ) ਤੇਜ਼ ਲਿਖਾਈ

(ਅ) ਨਕਲ ਲਿਖਾਈ

(ੲ) ਸੁੰਦਰ ਲਿਖਾਈ

(ਸ) ਲੰਬੀ ਲਿਖਾਈ

9. ਚਾਰਟ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਤ ਅਧਿਆਪਕ ਪਾਠ-ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੁਗਮ ਕਿਵੇਂ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ? 3

10. ਬੋਲਣ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹੜੀਆਂ ਰਚਨਾਤਮਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ/ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ? 5

ਜਾਂ

ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਗੁਣ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ?

ਯੂਨਿਟ – ਤੀਜਾ

11. ਮੁਲਾਂਕਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ : 1

(ੳ) ਸੰਕੁਚਿਤ

(ਅ) ਕਠੋਰ

(ੲ) ਨਿਰੰਤਰ

(ਸ) ਖੜੋਤ

12. ਨਿਬੰਧਾਤਮਿਕ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ? 1

(ੳ) ਆਪਣੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਕਰਕੇ

(ਅ) ਯਾਦ ਕੀਤੇ ਜਵਾਬ ਲਿਖਣ ਕਰਕੇ

(ੲ) ਮੌਖਿਕ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਕਰਕੇ

(ਸ) ਰੱਟਾ ਲਗਾ ਕੇ ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਚੁਣਨ ਕਰਕੇ

13. ਅੰਕ ਯੋਜਨਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਸ਼ਨ-ਪੱਤਰ ਕਿਵੇਂ ਬਣਦਾ ਹੈ? 1

(ੳ) ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਪਸੰਦ ਨਾਲ

(ਅ) ਅਸੰਤੁਲਿਤ

(ੲ) 'ੳ' ਅਤੇ 'ਅ' ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਠੀਕ ਹਨ

(ਸ) ਵਿਗਿਆਨਿਕ ਅਤੇ ਤਰਕਸੰਗਤ

14. ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਚੋਣ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਿਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹਨ? 1

(ੳ) ਨਿਬੰਧਾਤਮਿਕ ਪ੍ਰੀਖਿਆ

(ਅ) ਵਸਤੂ-ਨਿਸ਼ਠ ਪ੍ਰੀਖਿਆ

(ੲ) ਮੌਖਿਕ ਪ੍ਰੀਖਿਆ

(ਸ) ਲਘੂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ-ਉੱਤਰ ਪ੍ਰੀਖਿਆ

15. ਰਚਨਾਤਮਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਹੈ : 1

(ੳ) ਵਿਆਪਕ ਮੁਲਾਂਕਣ

(ਅ) ਨਿਰੰਤਰ ਮੁਲਾਂਕਣ

(ੲ) ਦੋਵੇਂ (ੳ) ਅਤੇ (ਅ)

(ਸ) ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

16. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਸਮੇਂ ਅਧਿਆਪਕ ਨੂੰ ਕਿਹੜੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ? 3

ਯੂਨਿਟ – ਚੌਥਾ

17. ਮਾਈਕਰੋ ਪਾਠ-ਯੋਜਨਾ ਦੌਰਾਨ ਕਿੰਨ੍ਹੇ ਕੌਸ਼ਲਾਂ ਉੱਤੇ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ? 1

(ੳ) ਚਾਰ

(ਅ) ਤਿੰਨ

(ੲ) ਦੋ

(ਸ) ਇੱਕ

18. ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਲਈ ਸਹਾਇਕ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਚੁਣੌਤੀ ਹੈ : 1

(ੳ) ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਬਹੁਤ ਧਿਆਨ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

(ਅ) ਉਚਿਤ ਸਮੱਗਰੀ ਉਪਲੱਬਧ ਨਾ ਹੋਣਾ।

(ੲ) ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਚੁੱਪੀ ਬਣੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।

(ਸ) ਸਮੱਗਰੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤਿਆਰ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

19. ਹਰਿਆਣਾ ਦੀਆਂ ਪੰਜਾਬੀ ਪਾਠ ਪੁਸਤਕਾਂ (ਛੇ ਤੋਂ ਅੱਠ) ਦੀ ਪਾਠ-ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦਾ ਮੁੱਖ ਟੀਚਾ ਕੀ ਹੈ? 1

(ੳ) ਅਧਿਆਪਕ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ।

(ਅ) ਪਾਠ ਸਮਾਪਤੀ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰਨਾ।

(ੲ) ਸਿੱਖਿਆ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਸਿੱਖਣ ਸਮਰੱਥਾ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨਾ।

(ਸ) ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨਾ।

20. ਸਾਧਾਰਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਮਾਧਿਅਮ ਕਿਹੜੇ ਹਨ? 1

(ੳ) ਪ੍ਰਤੱਖ ਅਨੁਭਵਾਂ ਦੁਆਰਾ

(ਅ) ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਅਨੁਭਵਾਂ ਦੁਆਰਾ

(ੲ) ਦੋਵੇਂ (ੳ) ਅਤੇ (ਅ)

(ਸ) ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ

21. ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਅੱਠਵੀਂ ਕਲਾਸ ਦੀ ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚੋਂ ਆਪਣੀ ਮਨਪਸੰਦ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਪਾਠ-ਯੋਜਨਾ ਤਿਆਰ ਕਰੋ। 3